

ИСПИТИВАЊЕ, НАДЗОР И КОНТРОЛА КАРАКТЕРИСТИКА И КВАЛИТЕТА ЕЛЕКТРИЧНИХ ИНСТАЛАЦИЈА

I УВОД

Поступак и начин испитивања, надзора и начина контролисања и верификације својстава, карактеристика и квалитета електричних инсталација обавља се на основу:

- Закона о безбедности и здравља на раду, Сл. Гласник РС, бр. 101/21.11.2005 г. чл. 9 став 1, чл. 11, чл. 12 тачка 1,3, и 6, чл. 15 тачка 6 и 7 и чл. 25.

Правилника о техничким нормативима за електричне инсталације ниског напона, Сл. лист СФРЈ, бр. 53/88, Сл. лист СРЈ бр. 28/95 : чл. 189, чл. 191, чл. 192 и чл. 193.

Правилника о општим мерама заштите на раду од опасног дејства електричне струје у објектима намењеним за рад, радним просторијама и на радилиштима, Сл. гласник СРС, бр. 21/89 : чл. 118 и чл.119

Правилника о поступку прегледа и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине, Сл. гласник РС бр. 108/ 2006 : чл.8

II ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТ ПОСЛОДАВЦА

Обавезе и одговорност послодавца на основу Закона о безбедности и здравља на раду и прописа донетих на основу овог закона, представљају и права запослених у вези спровођења мера безбедности на раду (чл. 8) што је дато следећим члановима овог закона:

Чл. 9, став 1

Послодавац је дужан да обезбеди запосленом рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду.

Чл. 11, став 1

Послодавац је дужан да, приликом организовања рада и радних процеса, обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених као и да за њихову примену обезбеди потребна финансијска средства.

Чл. 12, тачка 1,3 и 6

Превентивне мере обезбеђује послодавац полазећ и од следећ их начела:

- 1. Избегавање ризика;**
- 3. Отклањање ризика на њиховом извору применом савремених техничких решења;**
- 6. Давање предности колективним над појединачним мерама безбедности и здравља на раду.**

Чл. 15, тачка 6 и 7

Послодавац је дужан да:

- 6. Обезбеди одржавање средстава за рад и средства и опреме за личну заштиту на раду у исправном стању;**

7. Ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и испитивања опреме за рад, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне околине.

III ВРЕМЕНСКИ РОКОВИ И ПЕРИОДИЧНОСТ ЗА СИСТЕМАТСКУ КОНТРОЛУ И ПРАВНОСТИ ЕЛЕКТРИЧНИХ ИНСТАЛАЦИЈА

Преглед и испитивања стања примењених мера безбедности електричних инсталација обавља се на основу Правилника о општим мерама заштите на раду од опасног дејства електричне струје у објектима намењеним за рад, радним просторијама и на радилиштима:

Чл. 118, став 1

У циљу примене, односно обезбеђења услова за примену мера заштите на раду утврђених овим правилником, организације удруженог рада врше систематску контролу исправности, одржавање електричних постројења и инсталација и прегледе и испитивања заштитних средстава у оквирима предвиђеним актом организације.

Чл.119

Преглед и испитивање стања примењених мера заштите од електричног удара предвиђених одговарајућим југословенским стандардима, врши се:

- пре пуштања у рад постројења, инсталација и оруђа за рад;**
- након реконструкција;**
- периодично у роковима прописаним актом организације.**

Рокови за периодичне прегледе и испитивања су дати и Правилником о поступку прегледа и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине:

Чл.8

Периодични прегледи и испитивања опреме за рад обављају се у року који је утврђен техничким прописима и стандардима или који је одређен упутством произвођача, а најкасније у року од три године од дана претходног прегледа и испитивања, осим периодичних прегледа и испитивања привремене електричне инсталације са уређајима, опремом и прибором, који се обављају у року од годину дана од дана претходног прегледа и испитивања опреме за рад коју послодавац утврди актом о процени ризика, који обављају у року утврђеним тим актом.

IV ПОСТУПАК И НАЧИН КОНТРОЛИСАЊА ЕЛЕКТРИЧНИХ ИНСТАЛАЦИЈА

Поступак прегледа испитивања електричне инсталације се обавља на основу Правилника о техничким нормативима за електричне инсталације ниског напона, IV поглавље:

Чл. 189

Свака електрична инсталација мора током постављања и/или када је завршена, али пре предаје кориснику, бити прегледана и испитана у складу са одредбама овог правилника.

Чл. 191

Ако се електрична инсталација мења, мора се проверити и испитати да ли је измењена електрична инсталација у складу са одредбама овог правилника.

Чл. 192

Преглед електричне инсталације врши се када је она искључена, а састоји се од проверавања:

1) заштите од електричног удара, укључујући и мерење размака код заштите препрекама или кућ иштима, преградама или постављањем опреме ван дохвата руке;

2) мера заштите од ширења ватре и од термичких утицаја проводника према трајно дозвољеним вредностима струје и дозвољеном паду напона (ако није извршена ревизија пројекта);

3) избора и подешености заштитних уређаја и уређаја за надзор;

4) исправност постављања одговарајућих расклопних уређаја у погледу раставног размака;

5) избора опреме и мера заштите према спољашњим утицајима;

6) распознавања неутралног и заштитног проводника;

7) присуства шема, таблица са упозорењима или сличних информација;

8) распознавање ступних кола, осигурача, склопки, стезаљки и друге опреме;

9) спајања проводника;

10) приступачности и расположивости простора за рад и одржавање.

Чл. 193

Општа испитивања изведе се по следећем редоследу:

1) непрекидност заштитног проводника и главног и додатног проводника за изједначење потенцијала;

2) отпорност изолације електричне инсталације;

3) заштита електричним одвајањем електричне инсталације;

4) отпорност пода и зидова;

5) аутоматско искључење напајања;

6) допунско изједначење потенцијала;

7) функционалност.

Ако се при испитивању исказе неусаглашеност са одговарајућим одредбама овог правилника, испитивања се морају поновити после исправљања грешака.